

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četr leta. — Za tujdežele tolko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih solah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četr leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četr leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četrstotine petit-vrste 6 kr., če se oznani enkrat tiska, 5 kr., če se dyakrat in 4 kr. se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravništvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Don Karlos.

Don Karlos pravi je poln zaupanja do boga! Don Karlos baje tudi iskreno moli! Tako se poroča iz severo španjskega bojišča, katera vest pred vsem svetom pričuje, da temu kraljevemu razbojniku bije zadnja ura in da se mu uže vrv okrog vrata poklada. Njegovi prijatelji po svetu pa se bahajo sedaj, ko so ga zapustile moči Krupovih kanonov, ter se razkropujejo navareški bataljoni, z njegovo molitvijo. Človeku, ki je s hladnim srcem prinesel v mirno deželo plamen in meč, razboj in požiganje, plenjenje in pustošenje, ki je to storil opiraje se jedino le na to, da so njegovi predniki lenarili na španjskem prestolu in trli svoje podložnike, ali res menite vsi bogoljubni gospodje, da takemu človeku stoji na strani božja pomoč in njen vzvišeni blagoslov! Al imejte to zaupanje!

Prigodki v severnej Španiji kažejo, da je malo božje sreče pri tem pretendentu in regimetih njegovih. Bitko za bitko izgublja, kraj za krajem se mu izvija iz ruk, padla je Estella in spretni vodniki čet, umikajo se, kakor podgane iz stare barke, v mehke postelje sosednjega Francoskega in don Karlos je sam in dan za dnevom obklepujejo ga železne rajde ozje in ožje in v kratkem mu bode zmanjkalno duška. In uže sedaj, je lehko videti, da bode bog podpiral bajonete Prima de Rivera, Loma in drugih kraljevih generalov, ter zabučal iz alfonziških topov zasluzeno in uničevalno obsodbo nad karlistično armado in vodnikom njenim.

Don Karlos moli! Njemu je lehko moliti! Zakaj tudi brez molitve mu je vedno odprt kak kotiček, skozi katerega se plazi črez visoke Pireneje, in malo ga briga, da so uni-

čene polja navareške in baskiške za mnogo let, — njemu bode vedno pogrnena miza; malo se meni, da so razdrli njegovi razbojniški pajdaši toliko mladega življenja, požgali toliko poslopij in naredili toliko beračev — njemu se zidajo palače povsod in v mehkih rokah bode pozabil kmalu težave morilnih bojev in prijatelji bodo skrbeli, da se s svetimi masami in drugimi obredi kmalu izmije krvava mu roka, s katero je umoril toliko nedolžnih.

Kdo pa prinese trpečemu rodu tolažila v neizmernih britkostih, kdo zaceli mu rane globoke in posuši solze, katere toči nad nebrojnim grobovi? To je vse malenkost, to je pozabljeni vse, saj don Karlos moli! Kaj se je nam pravilo o molitvi nepravičnega, gresnika, morilca, kateri premikuje ustna in pravi: gospod! gospod!, z rokami pa suče morilno orožje, prinaša strasti svojej krvave darove, ter v duši kuha grozno jezo in srd? Don Karlos moli! V potocih krvi se valja, in na razvalinah srečnih domov, — obdan z mrljicami na okrog in v srcu z zavestjo, da vse to je uzročila pregrešna slavohlepnost njegova v nasprotji vsakej pravici — odpre usta in predzrne se klicati na pomoč večnega stvarnika, gospoda vse pravice in usmiljenja vladarja. Ali nij to strašna ironija in ali nij še hujša ironija, da druhali prijateljske kričijo, in ploskajo z rokami, da don Karlos — moli in kliče boga pomoč?

S puhlo molitvijo pa se ne zakrijejo pregrehe, temuč (ako še nijmo pozabili, naj glavnjejih ukov katehese) kličejo se bliskovi božjega srda iz nebes. In ti ne izostanejo! Padajo uže sedaj nad don Karlosa in upamo, da ga razdrobjijo popolnem. Pa če tudi ne! Nekedaj pa, ko bode stal nesramni pretendenti pred sodnjim stolom osode zgodovinske, bode izrekla ta, gotovo prokletno sodbo nad njim

in tedaj bo pozabljen njegova hinavska molitve in odkrito bo srce njegovo — polno peklenških močij in ta roka, katero skušajo prijatelji sedaj z molitvijo izmiti, — bode zopet krvava in pričala zoper hudobneža samega.

E. Leon.

Državni zbor in ministerstvo.

Iz Dunaja 24. febr. [Izv. dop.]

Državni zbor ima skoraj vsak dan seje, da reši nakopičene predloge. V poslednjih dneh se zlasti z železnicami peča. Trgovinski minister je zraven predlogov za zidanje novih železnic tudi predložil več nasvetov, kako bi se pomagalo nekaterim uže obstoječim železnicam, katere so zarad poprejnjega slabega gospodarstva v nevarnem položaju, da bi morale konkurs napovedati. Državni zbor je dozdaj uže štiri lokalne železnice privolil, a pri vsakej je bila opozicija večja; zarad železnice Draiberg-Wolfsberg se je moralno imensko glasovati in samo slovenski in rusinski poslanci so odločili večino za zidanje te železnice. V včerajšnji seji pa je opozicija tako močno nastala, da sta dva ministerska nasveti glede moravske centralne in dux-bodenbahske železnice bila ovržena. Vsled tega je bil velik hrup v strogo ministerialnej stranki ter ministri so silno razčlenjeni. Vedno zopet se kaže, da ustavoverna stranka nij nobena celota in da ministerstvo uprav nema zanesljive večine v dejavnem zboru. V tacem slučaju bi v pravej ustavnej državi moralno ali ministerstvo odstopiti ali državni zbor razpuščen biti, a pri nas se ne ravna tako strogo ustavno. Žalostno je, da v teh okolišinah železnica Celje-Draiberg nema nobenega upanja, da bi dobila potrebne večine v državnem zboru (glej včerajšnji naš telegram Ur.); srečno, če se popol-

Listek.

Izvir in vpliv topote pri organizmi.

(Spisal dr. J. Derč.)

Telesa vidnega sveta delimo v dve glavni skupini — v organsko in neorgansko priredo.

Organična kakor neorganična telesa podložna so splošnim zakonom materije, in sestavlajoče jih prvine nahajajo se v oben jedni in isti. Živali in rastline razpadajo pri kemični krajitvi v jednostavne prvine (elemente) neorganskih teles; pa združenje prvin je drugače pri organski in zopet drugače pri neorganski prirodi. — Najpopolnejša neorganska telesa — kristali — so zmirom le agregati jednovrstnih molekulov, a organska telesa so sestavljena iz različnih tvarin, katere

se kot take ne nahajajo v neorganski prirodi in se za tega delj tudi organične tvarine (snovi) imenujejo. — Moči, kateri delate pri tvorenju jednovrstnih kemičnih spojin ste vlekoča moč (Attraktionskraft) in kemijsko sorodstvo (chemische Verwandtschaft). — Agenspa, ki je delaven pri snovanji tacih v neorganski prirodi se ne nahajajočih organskih snovim imenujemo organsko moč, in ona je, ki prisili kemične prvine, da se združijo v različne organske tvarine, ki so po svoji sestavi različne od jednostavnih kemičnih spojin in ki se med sobo združujejo v celoto, katere podlaga je umni, naravni namen. — To je pojem organizacije. Vzdrževanje individunalnega življenja po skupnem delovanju različnih delov je misel, ki se izrazuje v organizaciji. — Vsak del celote, ki svojo eksistenco podvrže končnemu namenu, kateri se ima po skupnem delovanju vseh drugih delov doseči, imenuje se organ, in

namenu primerno združuje vseh organov v životno celoto: organizem.

Kakor znano, so vsi organizmi sestavljeni iz običnih prvin ali elementov. Jednej samej takej prvinim pravimo stanica ali celica. Preiskava namreč nas uči, da rastlinski najmanjši organi, naj si imajo še takoj različne oblike, naposled nijso nič drugzega, nego preobražena in premenjena oblika jednostavne mehurčaste celice, iz katere se dajo vsi drugi izvaljati. Kaj jednacega nahajamo tudi pri mikroskopični anatomiji živalskega telesa. Vsako živalsko življenje se sprva začenja v takej celici, ki se potem pomnoževa in v druge tvarine in oblike spreminja. Iz takih celic so sestavljene rastline in živali, naj uže vsaka za se od drugih ločena samostalno živi, ali pa jih je več združenih v veče ali manjše tvarine, ki kot organi v posebne namene celoti služijo. Organ nema temelja svojega obstanka v

nem ne ovrže, ampak samo vrne vladu do prihodnje sesije. Pri jutršnji seji pride na vrsto. Še celo železnica Drajberg-Wolfsberg, ki je pri drugem branji bila sprejeta, v nevarnosti je, da ne pade pri 3. branji.

Najhujši preprič pa bode zarad trgovinske pogodbe z Rumunijo. A pri tej bode zmagalo ministerstvo, se ve da, kakor uže večkrat, na čudni način, da opozicija: desni centrum in Poljaci glasujejo za ministerstvo. Poslanska zbornica se odloči 29. februarja ter se meseca junija zopet snide na kratko zasedanje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. februarja.

Velika je **mizerija v ustavovernih** nemških krogih zavladala. Uže njih glavni organ „Neue Freie Presse“ od petka piše v uvodnem članku, da je treba palico prelomiti nad ustavoverskim dunajskim parlamentom. Glasovanje njegovo prej ta dan „je naredilo globok, pa žalosten vtis (pravi „N. Fr. Pr.“). Zbornica poslancev ne izpolni svoje dolžnosti, ne pozna je; ona je izpodvezala vso vladno akcijo na gospodarskem polju (das Abgeordnetenhaus hat mit seinem gestrigen Votum jede Regierungs-Action auf dem volkswirthschaftlichen Gebiete unterbunden.“ Lepo spričalo za sposobnost nemških ustavovercev.

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča denes nič novega poročati. Turki si vse prizadevajo z obljudbami, kako se bodo poboljšali, Andrassyjeve reforme sprejeli, kristijanskim Slovanom jednako pravico, kakor muslimanom dajali, — ali krsti volka, on ostane volk, Turek pa Turek. — Avstrijska vlada je začela na dalmatinskej meji ostro postopati proti vstašem.

Iz Madrida se javlja o don **Karlosu**, o katerem denes na prvem mestu govorimo: Don Karlos in Lizaraga sta s 24.000 možmi, brez živeža in brez kanon, obkoljena in bi rada skozi Alduide na Francosko ubegnila.

Dopisi.

Iz Dunaja 26. februar. [Izv. dopis.] (Nov federalistični časnik.) Sredi tega meseca je tukaj začel izhajati nov časnik „**Österreichische Rundschau**“, zdaj jedenkrat na teden, dokler si ne pridobi toliko naročnikov, da se v dnevnik spremeni. Urednik je W. Kienberger, bivši urednik „Mo-

ravskih Orlic“. Časnik je organ poslancev desnega centra državnega zbora, katerega predsednik je, kakor znano, grof Hohenwart. Pisan je v federalističnem smislu ter zagovarja aktivno politiko. Od „Vaterlanda“ se „Oest. Rundschau“ v tem razločuje, da v prvej vrsti zagovarja slovanske interese mej tem, ko se „Vat.“ pred vsem za cerkvene pravice poganja. Ker na Dunaji, od kar je „Ost in West“ ponehal, nij nobenega časnika v slovanskem duhu pisane, moramo z veseljem pozdravljati nov časnik in le želeti, da se kmalu bi začel vsak dan izdavati. Slovenci pa naj z obilim naročevanjem ta list podpirajo (naročnina veljá za celo leto 5 gold.). Dr. J. V.

Iz Mozirja 25. februar. [Izv. dopis.] („Gornje-savinjska posojilnica v Mozirji.“) Predsednik „gornje-savinjske posojilnice“ g. Janez Lipold je dné 20. t. m. pozval vse ude posojilnice k občnemu zboru v Mozirje, kakor je bilo v „Slov. Narodu“ uže naznanjeno. — Na dnevnem redu je bilo: 1. Polaganje letnega računa in bilance za leto 1875; volitev pregledovalcev računov ali odbrenje računa po §. 17 društvenega pravila. — G. dr. Josip Vošnjak, državni in deželnji poslanec je bil sprožil misel osnovati v Mozirji posojilnico. — Radi tega se je zbral dné 6. aprila 1. 1874 pod g. dr. Vošnjakovim predsedništvom v Mozirji več vplivnih možakov, kateri so takoj posojilnico osnovali, katera je dobila ime „Gornje-savinjska posojilnica“. — Isti dan se je vršila volitev petih udov v predsedništvo. — Voljeni so bili gg.: Janko Seljak, Anton Goričar, Anton Turnšek, Janko Lipold in Janko Tribuč. — Dnē 17. maja 1. 1874 je voljepo načelnštvo gospoda J. Seljaka volilo za predsednika, g. A. Goričarja za denarničarja in g. J. Tribuča za perovodja. — Dnē 10. julija 1. 1874 je predsedništvo po g. notarju Miheljaku v Celji prosilo za vknjiženje posojilnice pri veleslavni c. k. okrožni sodniji v Celji in z odlokom od dnē 18. avgusta 1. 1874 št. 4075 je bilo to dovoljeno, ergo društvo postavno utemeljeno in osnovano. G. Seljak je v seji dnē 29. marca 1. 1875 svoj mandat položil in moral se je voliti nov ud in tudi predsednik, pri katerej priliki je bil voljen g. Josip Lipold za uda in g. Janez Lipold za načelnika predsedništva. — Ob jednem se je vršila spremembra §. 9 in 18 društvenih statut. — 30. sept. 1. 1875

se je predsedništvo obrnilo zopet na slavno c. k. okrožno sodnijo v Celje, ter naznanilo izpremembo statutov, novo volitev in zopet prosilo za vknjiženje, — kar je bilo tudi z odlokom dne 26. novembra l. 1875 št. 6807 sprejeto. — 2. aprila l. 1875 se je načelnik obrnil na razna društva; naznanil rojstvo novega društva in ob jednem to tudi po časopisih objavil.

Dnē 20. junija l. 1875 je začela posojilnica prav za prav delovati, in kaže račun do konca leta 1875 dohodkov . 27477 gl. 70 kr. in stroškov pak 27176 „ 20 „ ostalo je po takem 301 gl. 50 kr. gotovine v denarnici.

Denarnica ima aktive . . . 10906 gl. — kr. Pasive 10706 „ — „ ostane tedaj rezervnega fonda 200 gl. — kr. za oskrbno leto 1875.

2. Druga točka, katera je bila na dnevnem redu, je: Volitev novega predsedništva za prihodnje leto, in to po §. 15 društvenih statut. — Voljeni so bili na novo prejšnji gospodje in to je menda dobra zaupnica onim gospodom, kateri so brezplačno res dosta truda in časa žrtvovali za narodno materialno prosveto.

3. Tretja točka je bila: Posamezni predlogi. — Ker nij bilo posebnih znamenitih predlogov se je seja končala, potem ko so se računi jednoglasno potrdili.

Tedaj prvo leto delovanja je uže šlo v zaton. — Začetek je bil sicer težak; boriti se je imelo z raznimi ovirami. A „viribus unitis“ je šlo in zato moramo izreči najtoplješo zahvalo ravnateljstvu. — Kakor je tedaj uvidno je posojilnica v jednoletnem delovanju prav dobro delovala in mi menimo, da bi se po vseh večjih trgih na Slovenskem snovale jednakata društva „sebi in narodu na čast“. — Tako se pomaga človeku, kateri je v zadregi na noge, da celo narodu. Resnične so Ariosta besede: „Studisi ognun giovare altrui, che rare volte il ben far senza il suo primo sia,“ ali pa: „Dem Nächsten beizustehen, sei Jedes Streben; denn Gutes thun bleibt selten ohne Lohn“, pravi Gries.

Želimo tedaj da bi se ti dobrodeleni zavodi tudi v bodoče delavnost in varčnost mej ljudstvom izbjuhali. V to pomozi bog in sreča junaška!

Iz Novega mesta 25. februar. [Izv. dop.] V sledečem poročilu vam hočemo nekaj

sebi, ampak v celoti, h katerej spada. Namen organov po tem takem nij samo lastni obstanek, ampak njih konkurenca za obstanek celote. Aggregatni deli neorganskih tel se nahajajo samo jeden poleg druga, to je vsporedno, oni niso odvisni jeden od druga, in ne nehajo biti to, kar so, če se tudi od celote odkrušijo.

Mi pravimo, organizem živi, zato ker nam kaže od početka do svojega pogača zaporeno vrsto določenih jedna od druge odvisnih prikaznij, razvitka in delavnosti. Moč, katera dela pri tem, je pa od onih v neorganski prirodi delavnih popolnem različna in imenujemo jo organsko silo ali moč. Vsak del organskega telesa spreminja neprehnomo svojo tvarino, dokler živi. On spremema nove snovi od zvunaj, jih predelava, preobraža in nadomestuje uže porabljenje.

To je lastno samo živečim organizmom, je prikazen le organske moči, in se imenuje menjava tvarine (Stoffwechsel). Ko je ne-

hala ta moč vplivati na organizem, pripade isti kemičnim silam, katere spravijo organične tvarine zopet v oni stan názaj, v katerem jih je hranila mrtva narava.

Živiljenska delavnost (Lebensthätigkeit) organizmov se prikazuje posebno v rasti in razmnožitvi (Fortpflanzung). — Če povprašamo po uzrokih, po sili ali moči, ki te prikazni živiljenja v rastlinstvu in živalstvu vzbuja, moramo odgovoriti, da nam je končni uzrok po svojem bitji popolnem neznan, in imenujemo ga moč živiljenja ali živnost (Lebenskraft). Oni, ki so naravo opazovali le z mikroskopom obočudovali, torej povsod le čudeževi videli, imenovali so to moč, božjo moč, reksi: Delovanje te posebne moči se vrši na tako skrivnosten način, da je videti, kakor bi se slutnja premišljevalojočega človeškega duha v tem oziru ne smela spremeniti v gledanje na tem svetu. Mi čutimo sicer glasni šum živiljenja v radosti, katera nas prešine, ko gledamo v spomladni

zemljo zavito v pisan plašč, mi čutimo urni tek našega bitja v otožnosti, koja nas nehotě obiše, ko vidi naše okó gole veje samorasných dreves, oznanjuječe nam, da „na svetu vse mine.“ Mi slutimo to moč, pa od kod pride — kam gre, tega tedaj ne premišljamo, ne vemo. In kako bi mogel na priliko poet, ki je pel, „Kje so moje rožice,“ ubraniti se divjih, strastnih čutil v trenotku, ko se mu bliža „vesoljnega sveta gorje,“ — ter postaviti se na kateder suhega teoretičnega učenjaka in ž njim premišljati početek, razvoj in konec vse zemeljske naravne krasote. Mi pa moramo to. — Napredujoče opazovanje prirode je pokazalo, da se moč občnih prirodnih sil, kakor teže in kemijske sorodnosti topote, svetlobe in elektrike razširja tudi na žive stvari, in da se ne ravno majheno število životnih prikaznij more razložiti iz vpliva teh sil na nje, če tudi mnogokrat na tako zomat način.

(Dalje prih.)

natančneje javiti o propadu naše narodne stranke, pri tukajšnjih mestno občinskih volitvah, katere so se vrstile 22. in 23. t. m. Znano vam je, da smo mi tukaj v II. razredu propali, vendar vam hočemo nekoliko razjasniti na kak način se je bil to godilo. Volitve III. razreda so se vrstile 22. t. m. do polu dne, ali vendar pri vsej preprijetej agitaciji nasprotnikov je bilo voljenih vendar v tem razredu mej 6 odborniki pet narodnih. — Po polu dne pa se je volilo v II. razredu, in tukaj smo mi ravno najmenj propada pričakovali.

Ali ozrimo se nekoliko po uzrokih našega propada. Volilcev je bilo skupaj 34, udeleževalcev pa le 26, štirje so bili ne navzoči v mestu in drugi ostali 4 niso hoteli nikakor glasovati. S pooblastilom jih je volilo 10 posestnic, mej temi je dala le jedna sama narodnjaku pooblastilo, ali tudi ta jeden nij bil le odpadene ampak tudi izdajalec narodnjakov, in ko je ona to zapazila, je še ob pravem času pooblastilo nazaj zahtevala in ga držemu zanesljivejšemu izročila. Volil je dalje tudi nekov mladi trgovski sin, kojega oče je pred malo tedni umrl, katerega očetovo zapuščenje še nij njemu ali njegovej družini vpisano. Jeden drugi si je pustil teleografično pooblastilo poslati od jedne v Tržiču bivajoče posestnice. Slednjič so še pritrivali necega bolnega pol mrtvega kridatárja, kateri je bil pred malo leti zarad tega v Mokronogu z zaporem več tednov kaznovan.

Torej gospodje! kateri ste mandate v tem razredu na tak način dobili, znate ponosni biti! Zoper tako krivično ravnanje bilo je pri volilnej komisiji od narodnjaka protestirano, ali se vé da brez vspeha. Torej na tak krivičen način izvršene volitve bi se morale po pravici odvreči.

Nek trgovec, kateri je bil v III. razredu od naše stranke voljen, glasoval je hitro v II. razredu za nasprotno stranko. Neki drugi trgovec, bivši veliko let zvesti domoljub, in tudi nekaj časa podpredsednik naše čitalnice, je pri tej priliki nasprotno deloval, ter nasprotno glasoval in se tudi od onih voliti dal.

Slednjič še omenimo nasproti dopisniku iz Novega mesta od 20. februarja, da nij pri nas ravno toliko nemarnosti, kolikor jo on v tem svojem dopisu graja, kajti v celiem dolgem predpustu je imela naša čitalnica samo dva plesa, mej temi je bil jeden ples z vstopnino, kateri čisti dohodek je bil namenjen za nadaljevanje zidanja narodnega doma, in še ta ples pa je prav pičel bil, a slednjič se je prepustila dvorana za jeden ples, na prošnjo tukajšnje mestne straže.

Kar se pa tiče čitanja časnikov v našej čitalnici, naj se dopisnik sam tamkaj v bralnej sobi prepriča, ali je resnično in vse tako gotovo, kakor si on upa trditi. — Te vrstice naj vam služijo o našem opravičenju.

Več volilcev drugačega volilnega razreda.

Domače stvari.

— (Mariborska zmaga.) Še drug telegram nam poroča isto kar je spredaj pogedano, da so naši v Mariboru slavno zmagali, pa dostavlja, da je bil predsednik volilne komisije naš slovenski deželnji poslanec g. dr. Dominkuš. — Zmaga ta je v tukajšnjih narodnih krogih neizmerno razveselila. Včeraj so tako o púlu dne mnogi prišli k nam v uredništvo vpraševat o izidu.

— (G. Eduard Pavnik), rojak naš in narodnjak, promoviran je bil 25. t. m. v Gradcu za doktorja medicine.

— (Denes) je slovensko gledališče. Začetek **izredno ob 6. uri.**

— (Umor), katerega smo omenjali včeraj, vršil se je po natančnih poročilih 24. t. m. v Dobravi pri Bledu. Mlad posestnik poročil se je bil pred letom z lepim dekletom, s katerim pak nikakor nij mogel živeti v miru, kajti obrajtal je bolj vino in alkohol, nego zakonsko ljubezen. Vsled tega popustila ga je žena in se vrnila k materi svojej. Mlad mož je sumničil taščo, da je ona pregovorila ženo njegovo, naj ga pusti, in sklenil vsled tega maščevati se na vsak način. V četrtek 24. t. m. prišel je z nabito puško v stanovanje svoje tašče, katera je ravno pri oknu nekaj opravljala. Ustrelji jo od zadaj v vrat, da se takoj zgrudi, in v par trenotnih umrje. Hudodelnik šel je potem na skedenj, nabil tam vnovič puško in nastavil si pod brado, da se ustrelji v glavo. Pa brzo se je preveč nazaj nagnil in krogla mu je predrla le podbradek, jezik in zgornje čljusti do nosa. Teško poškodovan leži sedaj še doma in žandarmi ga stražijo. Upajo, da ozdravi, ker zavesti — nij izgubil.

— („Jugoslavenski stenograf“,) časopis, katerega je 20. februarja izšla v Zagrebu prva številka, je list, ki nas uvaja v dosedaj neznana nam pravila Jugoslovanskega tesnopisa. Koder koli hče prispeti govorništvo do popólnega razvodka, treba je posamnih izglednih govorov in pismenkami zaznamovati in jih rešiti pozabljenoosti, da potler služijo drugim v posnémo. Velikanski korak napredka je storilo naše stoletje baš po vednosti stenografije. France Ks. Gabelsberger je oni slavnji mož, — životopis njegov prinaša „Jugoslavenski stenograf“ — ki je izumil pismenke, s katerimi krasne govore v državnih in deželnih zborih zapišo brzopisci, in le tako je mogoče časnikom donašati besedne boje svojih poslankov za narodne pravice. Kar je ta umejetnost v javnem, diplomatičnem živenji, takó je prevelike koristi i v družinskom in privatnem delokrogu. Dobrostim stenografije je živ dokaz njena splošna raba v vseh evropskih deželah in obilni broj nje čestilcev. List, ki nas podučuje, kako moremo pisati v domaćem svojem jeziku stenografski, nam je le dober došel! Urednik njegov je skrbel po mogočnosti, da je dovolj jasno pričel v prvem listu pouk v stenografiji. Razven tega sodružuje tudi „Jugoslavenski stenograf“, ki se deli v tiskani in litografovani oddelek, v prvem več poučnih sestavkov o stenografiji in nje koristi, omenjeni životopis Fr. Ks. Gabelsbergerjev, epigram Ausonijev; Rimskemu stenografu, itd.; litografovani del pak prinaša razen pouka in rebuse stenografske. Upamo, da najde list mnogo podpore pri naših domorodcih, osobito pak pri učenci se mladeži. Cena mu je nizka

(1 gld. 40 kr.) in se pošilja uredništvu „Jugoslavenskega stenografa“, Nikoličeva ulica, štev. 480 v Zagrebu.

— (Denašnjemu „Slovenskemu Narodu“) priložena je „Probenummer“ od časnika „Oesterreichische Rundschau.“ Ker nam je tega lista le nekaj istisov došlo, sprejeli jo bodo vsi ljubljanski naročniki, in poleg tudi nekaj zvunanjih.

Razne vesti.

* (Povodenj) je po svetu strašno škodo naredila, ker so vse velike reke prestopile. Laba je izpodjedla pri Magdeburgu nasip in železniški vlak se je pogreznil. Plessu v Šleziji je Visla celo okolico več milj daleč preplavila, ljudje so morali iz stanovanj na hribe bežati; v petek je bila vsa Budapešta v nevarnosti, Donova podira hiše, jezove in jarke. — V Komornu je odnesla voda jeden del obzidja.

* (Uporni kmetje) V petek se je v Zagrebu začela pred sodnijo obravnava proti 41 hrvaškim kmetom iz Vugroveca, ki so toženi zavoljo punta, ker niso hoteli zagrebškemu škofu več desetine dajati in so se oborenji bili vstavili.

Pozitano.

P. n. mestnemu županu g. Antónu Laschanu!

Prisiljena sv. Vas javno vprašati: Je-li prav, da ako kak moščan od sl. mestne gospodske pomoči potrebuje, pa ga Vi odbijate in pošljate k drugim uradom, kateri se po svoji osnovi v zadevajočo stvarjo pečati ne morejo? Je-li temu krivo Vaše neznanje ali kaj? Nadalje je-li to priljubnost, da od okrajske gospodarske nazaj k Vam posanej stranki tko neujudno pred nosom zapirato vrata, pustivši stranko brez vse pomoči, kakor ste Vi blagi gospod župan preteklo nedeljo meni Mariji Aubel storili? Pri nas še beraču kaj jednacega ne storimo. Kako pa da Vi znate storiti s strankami, katero veliko čez 200 gđ. davka redno in pošteno plačujejo, to nam nij mogoče ugantiti. *

Anton in Marija Aubel.
V Ljubljani Sv. Petra predmestje št. 141,
(52) 24. februarja 1876.

Začetek ob 6. uri zvečer.

Deželno gledališče v Ljubljani.

V nedeljo 27. februarja 1876.

Pogumne Gorenjke.

Zgodovinska igra s petjem v 3 dejanjih iz časov francoskega gospodarstva v Iliriji, po L. Germovnikovih „Die Weiber von Veldes“ poslovenil Okiški Prešeren, godbo po narodnih napevih zložil A. Khom.

Nov duet, zložil A. Stökl, in „Ave“ iz operete „Gorenjski slavček“, zložil A. Förster.

Odgovorni vodja g. J. Kocéj.

Osobe:

Ignacij Novak, maire v Zagoricah g. Jekovec.

Sofija, njegova hči — — — — — gdč. Namretova.

Anton Potočnik, mairov adjunkt g. Schmidt.

Franc Gabrijel, bledski fajmošter g. Rus.

Ludovik Foquet, receveur iz Radovljice — — — — — g. Trnovac.

Bourmeter, višji gozdnar bledskega grada — — — — — g. Kocéj.

F. Mogajner, sodnik iz Radovljice — — — — — g. Štirske.

Prvi } lovec — — — — — g. V. Volta.

Drugi } — — — — — g. Marolt.

Jakob Klinar (Petran),

kmet in kupec } iz Mlinar — — — — — g. Gorenc.

Minka, njegova hči } nega — — — — — g. Odjeva.

Jakob Kokalj, kmet — — — — — g. Šturm.

Ana Ferjanka, lastnica bledskih toplice — — — — — g. Podkrajškova.

M. Dornikova, kmetica } iz Žale — — — — — gdč. Ledarjeva.

Janec, mlad brodnik } iz Žale — — — — — g. Eržen.

Jože, kmet — — — — — g. Bledkov.

Matija, mlinar — — — — — g. Kajzel.

Tone, — — — — — m. Karol.

Cenka, } njegovi otroci — — — — — * * *

Franciek, — — — — — * * *

Stara Meta — — — — — gdč. Vrtnikova.

Jurij, godec — — — — — g. Bezeg.

Kočevar — — — — — g. Ivan.

Uradni sluga — — — — — g. Nerež.

Francoski žandarm — — — — — g. Gezeb.

Zlatar, Kmetje in kmetice. Lovci. Francoski žandarmi.

Dejanje se godi v vseh: Na Mlinem, v Zagoricah in ob krajih Bledskega jezera meseca

oktobra 1813.

Pri predstavi svira c. kr. godba 46. polka pešcev vojvode Sachsen-Meiningen.

Kasa se odpre ob 1/2 6. ur. — Začetek ob 6. ur zvečer.

Prihodnja slovenska predstava bude v nedeljo

5. marca 1876.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Iz Maribora, 26. februarja. Slovenski kandidat dr. Radaj je pri denašnjem volitvi deželnega poslanca zmagal z 105 glasovi proti 81, katere je dobil nemškatarski kandidat Wretzl. (Slava vrlim volilcem, stražnikom skrajne meje Slovenstva, kateri so tako važno našo pozicijo zopet oborili!! Ur.)

Dunajska borza 26. februarja.

(Izvirno telegrafirano poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68	gld.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	—	75	
1860 drž. posojilo	111	—	50	
Akcije narodne banke	884	—		
Kreditne akcije	176	—	25	
London	114	—	50	
Napol.	9	—	19	
C. k. cekini	5	—	39½	
Srebro	103	—	60	

Za maskerado „Sokolovo“

se dobodo

po nizkej ceni v ponedeljek in vtorok v Ljubljanski čitalnici v I. nadstropji po polu dně od 2.—4. ure. (49—3)

Izurjeni komis,

kateri je v stroki mešanega, železnega, specerijskega in tkanega blaga dobro izurjen, sprejme se takoj v nekaj prav živahnej župniji na Notranjskem z dobrimi pogaji v službo.

Več o tem se izvē v štacuni Andreja Schreyerja v Ljubljani. (51—1)

Sloveč amerikanski nepremočljivi mazilni aparat za usnje

„Goto“

od kar to mazilo občinstvo rabi, pridobilo si je splošno priznanje. Obuvalo, katero se namaže po navodu, kateri je vsake škatljice priložen, ne postane samo nepremočljivo, temuč usnja traje tudi najmenj še jedenkrat toliko časa kot brezi maženja z „Goto“.

Pravi „Goto“ razpošilja na vzuaj na debelo in drobno proti poštnem povzetku, Woschnaggova glavna zaloga v kolodvorskej ulici št. 117, kjer se dobiva škatljica po 40 kr., kakor tudi v večjih tabak-trafikah in v drugih z „Goto-plakati“ naznjenih prodajalnicah v Ljubljani. (48—1)

Kažipot po Ljubljani.

Kdor želi inserirati pod to rubriko svoj posel, obrt itd. takoj, da je oznanilo uvrsteno skozi tri meseca vsako nedeljo, more to v 4 do 5 vrstah po jako znižanej ceni storiti, katera se izvē pri administraciji „Slovenskega Naroda“.

Marija Drenik.

kupčija poleg nunske cerkve št. 32.

Zaloga najnovješih pričetih in izdelanih stikarij; volnate preje za stikanje, pletenje; priprave za stikanje sive, šenilijo, zlatom in jagodi; vse priprave za šivanje, pletenje, stikanje; galanterijskega blaga, bizoterije, igrač, umetno rezanih lesnih izdelkov. Po nizkej ceni. (11)

Vošcene sveče,

in zavitke (Wachsstück) vsake vrste za cerkve, pogrebe, in trgovino po najnižej ceni prodaja in se čestiti duhovščini, kakor tudi slavnemu občinstvu priporoča zagotavlja, da bo vsem najboljše in hitro postregel. Oroslav Dolenc, svečar, gledališčne ulice št. 140—141. (8)

Tomaž Volta,

na frančiškanskem trgu, priporoča svojo zalogo vsake bire usnja po nizkej ceni. (9)

Zalogo mnogovrstne mašne obleke

v Ljubljani poleg Frančiškanskega mosta št. 45. priporočam z izdelki iz jaksico slovenih fabrik ki so bili pri dosedanjih raztavah često pohvaljeni ter prodajam vse po nizkej fabriškej ceni. Prevzamem tudi vezenje (štrikarijo), montiranje cerkvenih zastav (Olahinov) itd. ter vse zvršujem vrlo pazljivo. (13)

Ana Hofbauer.

Avguštín Götzl,

podobar in pozlatovalec, poštne ulice hiš. št. 57, (postopek slovenske čitalnice) v Ljubljani, ne zameniti z Leopold Götzl, v istih ulicah v Kozlerjevi hiši! priporoča slavnemu občinstvu, zlasti preč. duhovščini in farnim predstojništvom sledče izdelke: Oltarje, križeve pote, lece (priznice), svečenike (lustre), propore (bandera), neba (baldahine) po naročilu v vseh velikostih in po najnižej ceni. V zalogi ima zmirom podole in kipe za oltarje, krstne omare, svečenike in križe za stene, podobe svetnikov in iz narave vsake velikosti in cene na platnu, kositarji in papirji, zrcala itd. posebno dober kup so oljnate slike. Sploh vse, kar spada k cerkvenemu kinču, — vse to naglo in po najnižej ceni. Sprejema vsa naročila iz dežele, ter jih natanko in brzo izvrši. (9)

,Konkordija“,

zavarovalno društvo proti ognju in na življenje se priporoča za zavarovanja po najnižih cenah. Glavni zastop pri A. Androjni, po štne ulici, št. 55 v Ljubljani. (12)

Izdajatelj in vrednik Josip Jurčič.

Jan. Nep. Horak.

rokočičar, odlikovan s srebrno industrijo svinčno priporoča svojo začelo (v judovskoj ulici št. 224) vsake bire glace rokočičar in rokočičar za prati, vezila za počene, usnjate spodnje hače, zavratnike elastične obramnike, podvezne itd. kakor tudi drugo v to stroko spadajoče blago. (12)

Najboljša dolenska in bizejlska

starca in nova vina na debelo in drobno prodaja na starem trgu št. 152 Josip Ribič prav po nizkej ceni. Vnanje naročila točno in vestno oskrbuje. (12)

Gostilna in pekarija

Antona Avbelna v st. Peterskem predmetstji tik gostilne „pri caru“ priporoča se p. n. občinstvu zaradi izvrstnega vina in tudi jedil in posebno pa potnikom za prenočišče zlasti Gorenjem ki se z Rudolfovou železnicou pripeljejo, tudi je sploh pri njem sve prav po nizkej ceni. (13)

Janez Vičič

prodaja kakor pri razprodaji (Ausverkauf) 10 do 25% pod fabriško ceno na debelo in drobno mnogo-vrstno kramarsko in gospodsko blago. (3)

Lovrenc Zdešar,

na celovški cesti št. 82, priporoča svojo zalogo vsakovrstnih likerov in žganja po nizkej ceni. Vnanje naročila izvršuje točno in vestno. (9)

Knjigovez E. Hohn

na starem trgu št. 157 jedini v Ljubljani, prevzema in izdeluje najhitreje, najecenejše vsake vrste dela. Posebno se priporoča č. gosp. duhovnikom. (3)

Pri R. Miklaucu,

trgovcu manufakturnega in kramarskega blaga v špitalskej ulici v Ljubljani, dobi se vsake vrste kramarske blaga poleg pa tudi še vsake vrste suknega blaga za hlače in suknje bele kotenine vsake vrste lep porhet in izvrsten tibet itd. in sploh dobro blago in po nizkej ceni. (13)

Važno za 1876 leto.

Ker se s početkom novega leta prične nova mera, priporoča podpisani vse kositarske nove mere, posebno se pa priporoča čestitim gospodom duhovnikom po d. želi za vsa dela tega obrta, za pokrivanje stolpov in cerkvenih streh naj si bode z bakrom, s kositarjen ali cinkom itd.

Srečko Noli, Šolski trg št. 295.

(10)

Gostilničar Jurij Dolenc, na Poljanah št. 24 „pri mesarskem dvorišči“ toči izvrstna hrvatska in dolenska vina po nizkej ceni, tudi kupuje in prodaja poljske pridelke vsake bire. Pri njem je vedno velika zaloga. (12)

Pri Mihael Pakicu,

trgovcu v Ljubljani (štacuna za vodo, magacin v gledališčni ulici) je zaloga vsake vrste lesnega hincnega in kuhinjskega orodja slavnih izdelkov, žime za blažine, dratenih mrež, žimativih sitov, pletenih korb itd. vse po nizkej ceni in izvrstno blago domačega izdelovanja. (13)

V pekariji Josip Čada,

na starem trgu št. 33 dobi se vsak dan 3 krat frišno pečeni kruh vsake bire žemje kifelci štruce itd. tudi se prodaja izvrstni in okusni kruh vsake bire na vago in sicer po nizkej ceni nadalje sprejema kruh za peči, in prodaja izvrstni žrvenjak. (12)

Ferdinand Rudl,

hiša banke „Slovenije“ v zvezdi, priporoča svojo veliko zaloga mnogovrstnih oljnati podob (Oelfarbendruckbilder) in srcałov po najnižej ceni. (12)

Gostilničar „pri Sokolu“

na stolnem trgu, priporoča svojo uže staro gostilno. Dalje naznanja, da ima tudi letos izvrstna vina in vedno dobre jedila kakor klobase itd. po nizkej ceni. (3)

Kdor potrebuje

metrične mere in uteže

kuhinjsko posodo plehasto ali iz vlitega železa, kakor koišno orodje za pohištvo in za zidanje, potem orodje za mizarje, tesarje itd. vse to dobi po najnižej ceni pri Franc Terčeku (prej Božiču) na glavnem trgu št. 10. (5)

V Josip Levcevej

speceriskej štacuni na št. Peterskem predmetstji št. 18 tik mesarskega mosta dobi se najboljše blago potem štaj. bruse, kupuje in prodaja na debelo poljske pridelke fižol, krompir, črešljje, repa, zelje, orehe itd. (3)

Najbolje brije, češe in striže

Josip Bukovnik,

na šentpet. predmetstji h. št. 9, kateri izvrstni brivec rad pride tudi na dom, ako kdo to želi. (9)

Josip Kantz,

v hiši banke „Slovenije“, priporoča vsake vrste žganja, likere, rozolje po najnižih cenah. Vnana naročila izvršuje točno in vestno. (9)

Črevljjar Jakob Škerbince, v gledališči ulici št. 19 izdeluje vsake bire najboljših črevljev na drobno in debelo; potem prodaja tudi Tržiške črevje na debelo in drobno po nizkej ceni. (3)

Radgostski

univerzalni čaj

in rožnovski maho-rastlinski celtički, priporoča se posebno

za vse, tudi za zastarane bolezni na pljučah, za srčne, prsne in vratne bolezni, posebno za snšico, želodečevu slabost, za splošno slabost čutnic in začenjajoče se pljučnice!

Veliko število priznanskih pisem razpolagajo se v prepričanju.

Javna zahvala.

Vaše blagorodje!

Vsled Vašega mi poslanega Radgostskega univerzalnega čaja ozdravil sem popolnem v devetih dnevih moje trimesečne bolezine želodskega katara, čutim se zdravega, imam dober tek in Vam izrekam zato gospod lekar, moja najsršnejšo zahvalo.

Josip Kramarić, stotnik.

Ogulin na Hrvatskem, 7. oktobra 1875. Gospod lekarju Seichertu v kopelji Rožnov.

Akoprem hvala bogu nijsem tako bolan kakor poprej, ker morem zopet svoja posla opravljati, vendar nečem biti brez Vaših izkušenjih državil, brez katerih bi letosne zime skoro ne bil preživel. Radi moje zadnje bolezni čutim zjutraj časi še nekako suho grlo in tudi me močno peče v prsih, ko pa Vaš čaj pijem in rabim Vaše celtičke, mi je takoj bolje. Ker sem oba zdravila uže porabil, blagovolite mi poslati po poštnem povzetku 2 paketa Radgostskega univerzalnega čaja in 6 škatljic rožnovskih maho-rastlinskih celtičkov. Z najodličnejšim spoštevanjem ostajem Vašemu blagorodiju udani

Hubert Zelinka, župnik

v Obietau pri Sari (na Moravskem). Blagorodnemu gospodu lekarju J. Seichertu v Rožnov!

Moje triletno dete mučil je pol leta hudi zadušljivi kašelj, da nobeni mnogih lekov nij pomagal. Poskusila sem kot zadnji lek Vaše aromatične Rožnovske maho-rastlinske celtičke, od katerih sem k sreči jedno originalno škatljico iz Rožnova soboj prinesla. Dosegla sem mojem malemu bolniku tako čudopolno in hitro ozdravljeno, da Vas prosim za mojega družega otroka, kateri tudi kašlji začenja, dve škatljici teh nepresegljivih maho-rastlinskih celtičkov poslati s poštnim povzetkom.

S spoštevanjem

Rosa Wawa, soproga zdravnika.

Olomuc, 12. sept. 1874.

Velečestiti gospod!

Zopet me dolžnost veže, zahvaliti se Vam za izvrstne Rožnovske celtičke, kateri so mi toliko koristili, ravno tako tudi radgostski čaj, katerega sem užival. Vsakemu, kateri obuti prsne bolezni, kašelj ali jednake bolezni nasvetoval bodem, naj se zaupno obrne do Vas gospod, ker Vaš lek gotovo pomaga vsacemu. Prosim, da mi pošljete dva paketa čaja in ravno toliko škatljic celtičkov.

Ostajam vašemu blagorodju

Karl Mličko, knjigar.

V Pragi, 16. oktobra 1874.

Od tega po zdravniški razložbi in predpisih pripravljeni čaj, velja za 14dnevno rabo pripravljeni paket z nakazom o rabi 1 gold. av. velj. Jedna originalna škatljica Rožnovskih maho-rastlinskih celtičkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posebnej.

Radgostski univerzalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtički dobijo se jedino le v lekarni J. Seichert v Rožnovi (na Moravskem) in razposišajo se naročila na vse strani proti poštnem povzetku.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge sledči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, A. Beinitz v Celovci, W. König v Mariboru, Anton Nedwed „zum Mohren“ v Gradiču in J. Cejsek v Zagrebu. (392—10)

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih štacunah materialnega blaga.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.